

RESTAURATORI ROMÂNI: ARHITECTUL ȘTEFAN BALȘ (1902 – 1994)

FIȘĂ MONUMENT RESTAURAT

Denumire: Biserica “Adormirea Maicii Domnului”

Localizare: sat Pătroaia Vale, com. Crângurile, nr.208, jud. Dâmbovița

Cod LMI: DB-II-m-A-17612

Scurt istoric: Lângă biserica ridicată la Pătroaia, pe malul stâng al Argeșului, în anul 1715, s-a înființat, în anul 1745, un schit de călugări, ca metoc al Mitropoliei Ungrovlahiei. Călugării aveau grijă de biserică și administrau moșia schitului, întinsă pe o suprafață de peste 2.500 de hectare, până în anul 1863, când așezământul monahal a fost desființat.

Ctitorul principal al bisericii este stolnicul Pană Pârvu Cantacuzino, fiul lui Drăghici Cantacuzino Spătarul, dar biserica a fost terminată de Barbu Greceanu în anul 1715, informație consemnată și în pisanie.

Același ctitor a zidit împreună cu tatăl său, Drăghici, Schitul Lespezi din județul Prahova, la anul 1661 și Schitul Bascov din județul Argeș.

Biserica de plan triconc, fără turlă Pantocrator, avea clopotele instalate în turla de peste pronaos, susținută de patru pile de zidărie în sistem vechi sârbesc, ruinată însă din cauza cutremurelor repetate.

Restaurare : problemele și soluțiile de restaurare a bisericii sunt descrise în raportul pentru C.M.I. pe anul 1931 al arhitectului Ștefan Balș:

Turla de scânduri construită în locul celei de zid, de pe pronaos, se află în stare proastă. O crăpătură adâncă pornea din cheia bolții naosului străbătând toată zidăria până la temelia din stânga altarului.

În urma cererii parohiale care se angaja să procure fondurile, s-a întocmit un deviz pentru restaurare iar arhitectul Ștefan Balș a întocmit planurile necesare pentru ridicarea turlei de zidărie.

Nu s-a păstrat fresca și, prin urmare, nici portretul votiv cu chivot, care ar fi putut furniza date importante despre aspectul turlei originare. Proiectul s-a bazat pe singurele elemente cunoscute, adică diametrul și planul vechii turle, date de amorsa de zidărie de 40 cm înălțime, existente pe patul turlei, în care s-a căutat să se obțină o înălțime cât mai bine proporționată față de restul bisericii.

S-au prevăzut ferestre pe toate laturile octogonului, pentru propagarea sunetului clopotului. Ca decorații, s-a preluat motivul ciubucului de pe fațade. Pentru forma acoperișului, s-au luat modele contemporane. S-a folosit beton,

cărămidă și, pentru a se evita zugrăvelile, tencuială colorată. S-a refăcut șarpanta pentru a nu se mai sprijini pe cupola naosului. Fisura s-a țesut, fără subzidiri. S-au redeschis ferestrele mici și s-a refăcut zidăria sub streășină în fațada de nord unde fusese spartă pentru scoaterea clopotelor.

Turla de la Pătroaia face parte din seria turelor reconstruite din zid, în perioada 1931-1937, la bisericile Sf. Elefterie Vechi, Krețulescu și Mihai Vodă.

Documentar foto:

1. Biserica "Adormirea Maicii Domnului", Pătroaia, jud. Dâmbovița. Vedere dinspre nord-vest după restaurarea din 1931-1932. Autor: necunoscut. 1932, Fototeca INP, Biblioraft 254

3-4. Biserica "Adormirea Maicii Domnului", Pătroaia, jud. Dâmbovița. Fotografii de inventariere, INP. 2005

Arhivă:

Ștefan Balș, Rapoarte C.M.I. (note, liste monumente istorice, comentarii restaurări) 1930-1948, în Arhiva INP, Fond DMI, Donație arh. Șt. Balș, anul 1937, p.8-9

Bibliografie :

Curinschi Vorona, Gheorghe, *Ahitectură, Urbanism, Restaurare*, Ed. Tehnică, 1996, p. 178

Autor fișă: Iozeфина Postăvaru

FOTO 1

FOTO 2

FOTO 3